

ЯКІ Ж РИЗИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ МАЄ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ГЕНЕТИЧНОГО ТЕСТУВАННЯ ДЛЯ СТРАХОВОГО РИНКУ?

¹Арич М.І., доцент, к.е.н.,

²Левон М.М., доцент, к.мед.н.,

¹Каленюк Я.О., студент

¹*Національний університет харчових технологій*

²*Національний медичний університет імені О.О. Богомольця*

Швидкий розвиток генетики та технологій генетичних досліджень стимулює зацікавленість страхових компаній використання їх результатів для оцінки ризиків і вдосконалення андеррайтингу. На даний час велика кількість страховиків вважає за необхідне мати доступ до всієї інформації про стан здоров'я та історію хвороб найближчих родичів застрахованої людини, в тому числі і до генетичних даних, що пояснюється їхньою метою зробити процес оцінки ризиків точнішим.

Встановлено, що основними ризиками (негативними факторами) використання технологій генетичного аналізу для оцінки ризиків пов'язаних із життям та здоров'ям страхувальників є наступні [1; 2; 3; 4]:

1) інформаційна асиметрія – стан на ринку страхування, коли учасникам страхових відносин (страхувальникам та страховикам) є відомий різний за якістю та кількістю об'єм інформації про наявні ризики щодо життя та стану здоров'я майбутніх власників полісів страхування. Наприклад, страхувальники отримали результати свого генетичного тестування, які показують ймовірність зміни стану здоров'я та/або тривалості життя, однак не розголошують ці дані страховим компаніям перед укладенням договорів страхування;

2) генетична дискримінація – характеризується як різне та несправедливе, порівняно із рештою суспільства, ставлення (відмова в правах, привілеях, можливостях або інше недоброчливе відношення) до людей беручи до уваги

їхню генетичну інформацію [5-6]. У міжнародній практиці генетична дискримінація часто виникає з боку роботодавців та страхових компаній. Як наслідок, страх генетичної дискримінації у страхуванні може викликати небажання брати участь у генетичних дослідженнях та/або здійснювати генетичні аналізи за призначенням лікаря, побоюючись, що їх результати можуть бути використані, наприклад, страховими компаніями для зміни умов страхового договору на менш вигідних умовах для страхувальників [7];

3) витрати на проведення генетичних досліджень – якщо, наприклад, компанії страхування ризиків пов'язаних із життям та здоров'ям будуть вимагати від майбутніх страхувальників пред'явити результати певних генетичних аналізів для кращої оцінки страхових ризиків, то питання, хто буде відшкодовувати витрати на їх проведення стане актуальним для всіх учасників страхових відносин;

4) відсутність єдиного підходу до використання генетичних досліджень у страхуванні – на сьогодні міжнародна практика, на жаль, не показує єдиного універсального підходу до регулювання страхового ринку та особливостей застосування на ньому технологій генетичного тестування [8].

При цьому, визначено, що основними можливостями (перевагами) використання генетичних досліджень для страхового ринку є:

1) високо технологічна оцінка ризиків пов'язаних із життям та здоров'ям страхувальників. Тут також варто відмітити постійне удосконалення та розвиток технологій генетичних аналізів та інтерпретації їх результатів [3-4];

2) позитивний вплив на систему охорони здоров'я – вдосконалення процесів попередження, діагностування та лікування хвороб; стимулювання розвитку та поширення технологій генетичного тестування в Україні.

Таким чином, проведені дослідження підтверджує наявність як ризиків (негативних факторів), так і можливостей (переваг) від використання технологій генетичних досліджень для страхового ринку щодо оцінки ризиків пов'язаних із життям та здоров'ям.

Література:

1. Chapman C. R., Mehta K. S., Parent B., Caplan A. L. Genetic discrimination: emerging ethical challenges in the context of advancing technology. *Journal of Law and the Biosciences*. 2019. № 7(1). С. 1-23.
2. Tiller J., Otlowski M., Lacaze P. Should Australia Ban the Use of Genetic Test Results in Life Insurance? *Front. Public Health*. 2017. № 5 (330). С. 1-4.
3. Joly Y., Feze I., Simard J. Genetic discrimination and life insurance: a systematic review of the evidence. *BMC Medicine*. 2013. № 11(25). С. 1-15.
4. Thomas R. G. Why Insurers Are Wrong about Adverse Selection. *Laws MDPI*. 2018. № 7 (2). С. 1-8.
5. Florida Bill Restricting Life Insurers' Use of Genetic Information Signed by Governor DeSantis. *National Law Review*. 2020. №11(188).
6. Ministry of Health, Singapore. MOH Circular No.08/2021. – URL: <https://www.primarycarepages.sg/Pages/circulars-from-moh.aspx> (дата звернення: 03.10.2021).
7. Genetics and Insurance: Challenges and Opportunities III, Research and White Papers, Reinsurance Group of America, Incorporated. 2021. – URL: <https://www.rgare.com/knowledge-center/media/research/genetics-and-insurance-challenges-and-opportunities-iii> (дата звернення: 08.10.2021).
8. Golinhorst D., De Paor A., Joly Y., Macdonald A.S., Otlowski M., Peter R., Prince A. Anti-selection & Genetic Testing in Insurance: An Interdisciplinary Perspective. *Journal of Law, Medicine, and Ethics*. 2021. №41. С. 1-25. – URL: <https://ssrn.com/abstract=3863417> (дата звернення: 02.11.2021).